

недостатньо виконує свої зобов'язання перед ООН та її інституціями і перед РЄ. Упродовж багатьох років ще не ратифікуються вже давно підписані від імені України міжнародні договори або немає прагнення до підписання і ратифікації важливих міжнародних договорів. Так, на сьогодні залишаються не визнаними Україною як обов'язкові такі міжнародні документи у сфері кримінального права, як – Конвенція про покарання за дорожньо-транспортні злочинні діяння і Конвенція про міжнародні наслідки позбавлення права керування автотранспортними засобами.

Література

1. Уголовный кодекс Латвийской Республики / науч. ред. и вступ. статья А. И. Лукашова и Э. А. Саркисовой; пер. с латыш. А. И. Лукашова. – Спб.: Изд-во Юридический Центр Пресс, 2001. – 313 с.

2. Матвійчук Я. В. Щодо відповідальності за керування водієм транспортним засобом в стані сп'яніння / Я. В. Матвійчук // Проблеми підвищення ефективності державного управління в правоохоронній діяльності: зб. матер. наук.-теорет. конф. – К.: Акад. управління МВС, 2006. – С. 78-80.

УДК 341.9

Крістєва Е. А., студентка,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Науковий керівник: Стрельцова Є. Д., к.ю.н., доцент

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОСМІЧНОГО ПРОСТОРУ: ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД

Сьогодні не можна уявити життя сучасної людини без досягнень у галузі космічних технологій: телекомунікацій, супутникової навігації, дистанційного зондування Землі з космосу, передбачень стихійних лих та погодних коливань, пошуків корисних копалин тощо. Отже, вся діяльність у космосі повинна здійснюватися в інтересах підтримання миру і безпеки, міжнародного співробітництва, створення умов для розвитку суспільних відносин, що виникають у зв'язку з дослідженням і використанням космічного простору. З огляду на свою специфіку такі відносини потребують особливого правового регулювання.

Розгляд питання про міжнародно-правове регулювання космічного простору треба почати з визначення поняття космічного простору як відносно нової сфери діяльності людини. Незважаючи на те, що термін «космічний простір» широко вживаний, у тому числі в міжнародному космічному праві, остаточне визначення цього терміну відсутнє через теоретичні труднощі питання: іноді «космічний простір» розглядають як

простір, що простягається за межами земної атмосфери; іноді – ті або інші його частини, що характеризуються дуже різними властивостями: навколоземний космічний простір, міжпланетний простір, міжзоряний простір і т. п. У міжнародному космічному праві немає норми, яка б встановлювала межу між повітряним простором і космічним простором. Панівною є точка зору, відповідно до якої така межа має бути встановлена на висоті приблизно 100 км над поверхнею Землі [1, с. 424].

Уявлення про космічний простір як про загальнолюдське надбання потребує відповіді на ряд питань та вирішення певних проблем, які зв'язані з визначенням правового статусу космічного простору, забезпеченням безпеки його використання, регулювання відносин у сфері комерційної діяльності в межах комерційного простору тощо. Загалом задля регулювання цієї галузі розроблено та прийнято цілу низку міжнародно-правових норм і принципів, загальний огляд котрих є предметом нашого дослідження.

Дослідженням питань міжнародно-правового регулювання космічного простору присвячені праці видатних вітчизняних та зарубіжних науковців у галузі міжнародного та національного космічного права, міжнародного приватного права, таких як: Г. Анцелевич, Л. Ануфрієва, О. Беглий, У. Больман, Ш. Горов, О. Григоров, А. Дмитрієв, В. Євінтов, Р. Джаху, Г. Жуков та ін.

Розпочати розгляд проблеми треба з констатації факту, що перші та найважливіші міжнародні норми в цій галузі з'явилися ще до укладання міжнародних договорів про космос, були вони звичаєво-правовими і ставилися до космосу як до загального спадку людства, який не може бути об'єктом. Ці норми і сьогодні залишаються основними в міжнародно-правовому регулюванні космічного простору [2, с. 638].

Основа сучасного міжнародного правового регулювання космічного простору та небесних тіл становлять Договір про космос 1967 року та Угода про діяльність держав на Місяці та інших небесних тілах 1979 року. На космос поширюють свою дію Договір про заборону випробувань ядерної зброї в атмосфері, в космічному просторі і під водою 1963 року, а також Конвенція про заборону військового або іншого ворожого використання засобів впливу на навколишнє середовище 1977 року [3, с. 303].

Завдяки багаторічній копіткій діяльності багатьох юристів і міжнародних організацій, комітетів і робочих органів ООН 19 грудня 1966 року Генеральна Асамблея прийняла Договір про принципи діяльності держав у галузі дослідження і використання космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла.

Принципи відіграють особливе значення для розробки режиму космосу. Основні з галузевих принципів міжнародного космічного права,

що містяться у договорі, підкреслюють, що дослідження і використання космічного простору є надбанням усього людства; космічний простір відкритий для всіх країн на основі рівності і відповідно до міжнародного права; держави несуть міжнародну відповідальність за національну діяльність у Космосі; космічна діяльність проводиться в інтересах підтримання міжнародного миру і безпеки, а також розвитку міжнародного співробітництва і взаєморозуміння тощо. Договір про Космос набрав чинності 10 жовтня 1967 року. Цю дату справедливо вважають днем народження міжнародного космічного права [4, с. 168].

Розуміючи усю важливість і відповідальність процесу дослідження і використання в перспективі космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла, держави-учасниці Угоди про діяльність держав на Місяці та інших небесних тілах від 5 грудня 1979 року зобов'язалися «встановити міжнародний режим, у тому числі відповідні процедури, для регулювання експлуатації природних ресурсів Місяця» (п. 5 ст. 11). При цьому основні цілі такого міжнародного режиму, що має бути встановлений, містять у собі: впорядковане і безпечне оволодіння природними ресурсами Місяця; раціональне регулювання цих ресурсів; розширення можливостей у справі використання цих ресурсів; справедливий розподіл між усіма державами-учасницями благ, отриманих від цих ресурсів (п. 7 ст. 11).

Перелік та аналіз положень міжнародних правових норм та принципів у сфері космічного простору можна продовжити і вони заслуговують на окреме самостійне дослідження, але ми в даних тезах обмежилися лише загальним оглядом основних з них. На закінчення зазначимо, що дослідження питань міжнародно-правового регулювання космічного простору є дуже актуальним для України як космічної держави, яка здійснює космічну діяльність із використанням свого науково-технічного потенціалу і з урахуванням положень міжнародних актів. У Законі України «Про космічну діяльність» від 15 листопада 1996 року передбачено, зокрема, що Україна забезпечує виконання взятих на себе міжнародних зобов'язань у сфері космічної діяльності і несе відповідальність за загальновизнаними нормами міжнародного права і положеннями міжнародних договорів України» (ст. 17).

Література

1. Анцелевич Г. О. Міжнародне публічне право / Г. О. Анцелевич. – К.: Алерта, 2005. – 424 с.
2. Дмитрієв А. І. Міжнародне публічне право / А. І. Дмитрієв. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 638 с.
3. Стельмах О. С. До питання міжнародно-правового режиму безпеки дослідження та використання космічного простору в мирних цілях / О. С. Стельмах. – К.: Університет «Україна», 2010. – 303 с.

4. Яковенко А. В. Прогрессивное развитие международного космического права. Актуальные проблемы / А. В. Яковенко. – М.: Междунар. отношения, 1999. – 168 с.

УДК 343.3/.7

Лобода Ю. В., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Тодосієнко А. О., старший викладач

ДЕЯКІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ РУХУ АБО ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЗАЛІЗНИЧНОГО, ВОДНОГО ЧИ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ

Управління будь-яким видом транспорту як джерелом підвищеної небезпеки передбачає дотримання правил безпеки. Беззаперечно, безпека руху транспорту є однією з глобальних проблем соціально-економічного характеру, що стоїть перед більшістю держав світу. Інститут кримінальної відповідальності за порушення правил безпеки руху або експлуатації різних видів транспорту, має свою історію становлення та розвитку, дослідження якої має велике значення для постійного вдосконалення кримінальної відповідальності за скоєння подібних злочинів в суспільстві, а також у попередженні скоєння таких злочинів [3, с. 96].

Проблеми відповідальності за порушення правил руху або експлуатації транспорту були предметом дослідження таких вітчизняних і зарубіжних науковців, як: М. Алексєєв, П. Андрушко, М. Бажанов, Ю. Баулін, П. Воробей, В. Глушков, М. Коржанський, А. Коробєєв, В. Мисливий, В. Сташис, В. Тацій тощо.

В Україні норми кримінальної відповідальності за порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту регламентуються Кримінальним кодексом України (далі – КК України), а саме ст. 276 «Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту». В диспозиції даної статті законодавець зазначив, що порушення працівником залізничного, водного або повітряного транспорту правил безпеки руху або експлуатації транспорту, а також недоброякісний ремонт транспортних засобів, колій, засобів сигналізації та зв'язку, якщо це створило небезпеку для життя людей або настання інших тяжких наслідків, - караються виправними роботами на строк до двох років або обмеженням волі на строк до трьох років [1, с. 125].

Аналізуючи диспозицію ч. 1 ст. 276 КК України ми бачимо, що діяння